СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 118. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 22-го травня, 1937. — VOL. XLV. No. 118. Jersey City, N. J., Saturday, May 22, 1937. THREE CENTS

ПОЧИНАЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЗА ДОПОМОГОВІ ФОНДИ

ВАШИНҐТОН. — Не зважаючи на те, що провідники більшости в конґресі остерегли конґресменів і сенаторів, що президент Рузвелт заветує всякий законопроєкт, котрий постановить видати більше грошей з державного скарбу, ніж це первісно проєктував приезидент, палата послів ухвалила на ріжні цілі 2 міліони 390 тисяч долярів більше, ніж це було первісно пляноване урядом.

Потім палата послів приступила негайно до дебати над проєктом, щоб видатки на допомогові роботи у цьому фіскальному році обмежити до 1 біліона 500 міліонів долярів. Конґресмен Вудром з Вірджінії, провідник так званого щадничого бльоку, виступив проти цеї суми як зависокої, називаючи в своїй промові тих, що хочуть збільшити видатки на допомогу, „рекетірами коло публичного корита". На його думку, біліон долярів буде більше, ніж потрібно.

ВЖЕ Й ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ЗАЙМАЄТЬСЯ БУТЛЕҐЕРСЬКИМ ВУГЛЯМ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відбув у Білім Домі довшу конференцію з Ерлом, ґубернатором стейту Пенсилвенія, в справі торговлі бутлеґерським вуґлям.

Президент передбачував можливість вмішання федерального уряду в цю справу. Ґубернатор обіцяв предложити погляди президента майнерам, копальняним власникам і урядникам стейту. Він каже, що справа буде остаточно полагоджена так, що ціна на вугля буде знижена й відносини між добуванням вугля й консументами його будуть тісніші.

МОРФІ ЗАБОРОНЮЄ СТРАЙКАРАМ ВІДТИНАТИ ЕЛЕКТРИЧНУ СИЛУ.

ДІТРОЙТ. — По 8-годиннім страйку робітники електричних фабрик вернулися до праці згідно з припорученням стейтового ґубернатора Морфія.

Обі сторони повідомили Морфія, що вони вишлють своїх представників на конференцію, скликану ґубернатором. Першим питанням, яке має вирішити ця конференція, буде висота робітничої заплати. Ґубернатор заборонив робітникам виходити знову на страйк, поки конференція не покінчить своїх праць.

СВЯТКУЮТЬ РІЧНИЦЮ ЛЕТУ ЛИНДБЕРҐА.

НЮ ЙОРК. — У четвер відсвятковано тут на врочистому бенкеті 10-літню річницю найславнішого лету людської історії, перелету Чарлза Линдберґа понад Атлянтійський океан.

В святкуванню взяли участь представники урядів та велике число особистих прихильників летуна. Самого ювилята не було, бо він поселився півтора року тому в Анґлії, оґірчений на Америку за викрадення його дитини. Він вислав на бенкет телеґраму з подякою за привіти.

ШУКАЮТЬ КОМПРОМІСУ В СПРАВІ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

ВАШИНҐТОН. — Ґровер Ґвейлен, голова комітету для влаштування світової вистави в Ню Йорку в 1939 році, відбув конференції з президентом Рузвелтом і провідниками більшости в конґресі, стараючися добитись від них ухвалення нового закону на місце старого, котрий президент заветував.

Кажуть, що новий закон дасть урядові право видати на цю ціль не 5 міліонів, як було пляновано перше, але 3 міліони долярів.

Всі видатки на виставу обчисляє Джордж Мек-Анені, президент виставової корпорації, на 100 міліонів долярів.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ЗАКОН НА ОБОРОНУ ІМІҐРАНТА – ПЕРЕД ДЕПОРТАЦІЄЮ.

МАМАРОНЕК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт підписав спеціяльний закон про те, що іміґраційний уряд не має депортувати з краю 33-літнього іміґранта Сальватора Бранкічелю.

Цьому Бранкічелі грозила депортація за те, що колись в Італії, будучи 14-літнім хлопцем, він допустився був крадіжу в цей спосіб, що не звернув власникові більшої суми, ним знайденої. Бранкічеля віддав гроші своїй матері, але як крадіж викрито, Бранкічелю поставлено на суд, суджено і засуджено, але помилувано. Він еміґрував пізніше до Злучених Держав і жив тут як швець. Якийсь особистий ворог доніс властям проти нього. Іміґраційні власти мусіми його депортувати як людину, що допустилася була злочину, який свідчить про його деморалізацію. Треба було аж спеціяльного закону, щоб здержати депортацію.

ПЕРЕГЛЯД АНҐЛІЙСЬКИХ МОРСЬКИХ СИЛ.

Новий анґлійський король, Юрій Шестий, зараз після коронації мав перегляд анґлійських морських сил. Цей перегляд відбувся недалеко пристані Спитгед. Це був дуже імпозантний перегляд. На ньому зібралося 158 боєвих кораблів, які розкішно пишалися на хвилях моря. В часі перегляду були присутні не лищ король і анґлійські цивільні та військові власти, але також три тисячі чужих офіційних представників. Всі вони захоплювались анґлійською морською силою, яка всетаки ще є найбільшою на світі.

АМЕРИКА БУДЕ ПРОДАВАТИ НІМЕЧЧИНІ НЕЗАПАЛЬНИЙ ГАЗ.

Д-р Гуґо Екенер, відомий будівничий і пільот кермових бальонів, котрий приїхав сюди на розслід катастрофи великого німецького кермового цепеліна „Гінденбурґ", висказався з великим признанням про президента Рузвелта за те, що він установив комітет для розсліду продажу Америкою незапальних газів для бальонів Німеччини.

СТАРА ҐРАНАТА ВБИЛА ДВОХ ХЛОПЦІВ.

Кілька малолітніх пастухів знайшли в лісі недалеко пасовиська в Тростянці, пов. Бережани, старе гарматнє стрільно з часів світової війни. Пастух Бабій Ілярій (12 літ) заніс ґранату на пасовисько й кинув її на землю. Ґраната експльодувала і вбила на місці Бабія й Суса Василя (14літ). Крім цього вибух ранив іще двох інших хлопців, а саме Михайла Антоса і Володимира Юрцишина. Ранених відвезли до бережанської лічниці.

„ДЕНІКІН ДАВ БОЛЬШЕВИКАМ ЗМОГУ ЗАВОЮВАТИ УКРАЇНУ".

Передова стаття у відомому щоденнику „Журналь де Женев", розглядаючи відношення еспанського національного уряду до меншин, зокрема до басків, переводить цікаву анальогію з українським недавнім минулим.

„Один історичний примір — пише він — повинен би рішуче вплинути на Франка у тому напрямі, щоб він дійшов до порозуміння з басками, заспокоюючи їхні автономістичні домагання. Нехай він згадає долю Денікіна. Коли той ґенерал вирушив з Криму, Україна відділювала його від большевиків. Українська демократична республика запропонувала аліянс і поміч російському націоналізмові. Та Денікін уважав, що його завданням є відреставрувати „единую" імперію царів на всій її давній території. Він трактував українців як бунтарів і витрачував силу на те, щоб знищити тих, які могли бути його союзниками. Не диво, що коли Денікін перейшов Україну, він був заслабий, щоби перемогти большевиків. Він лише запевнив перемогу большевикам, кинув Україну під большевицький чобіт, а себе наразив на програну. Він дав большевикам змогу завоювати Україну і запропастив Росію".

СКЛАДАЮТЬ ВСЮ ВИНУ НА АВСТРІЮ.

Наукова комісія, що складалася з німецьких і французьких професорів, одноголосно устійнила, що вини за викликання світової війни не можна складати на Німеччину. Війну викликала Австро-Угорщина, котра поставила такий тяжкий ультимат Сербії, якого остання не могла приняти. Німеччина причинилася тільки до поширення війни й перемінення її на світову, але в такій мірі причинилися до того також інші держави. По Австрії найбільше завинила Росія, яка відразу, не маючи до того достаточних причин, розпочала загальну мобілізацію. Це признання французьких учених уважають великою перемогою німців. Во питання вини за викликання всесвітньої війни дотепер дуже пекло німців. Версайський договір виразно зложив усю вину на Німеччину. Проти цього завзято боровся Гітлер і остаточно німці таки свого добились.

ІТАЛІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА В БУДАПЕШТІ.

До столиці Мадярщини прибула італійська королівська пара, король Віктор Емануель і королева Гелена, з офіційною візитою. Мадяри привяли цих рідких визначних гостей так, як тільки могли. Будинки були обвішані італійськими і мадярськими прапорами, по вулицях зібралося триста тисяч людей. У часі натовпу були 54 особи ранені. Ця візита має на ціли затіснити мадярсько-італійську дружбу.

НА СПІЛКУ ВИКОНАЛИ САМОВБИВСТВО.

Недавно виконали спільне самовбивство Дзедзінський Фльоріян літ 30 і Фафула Юліян з Сусідович, пов. Самбір. Оба самовбивники положилися на рейках залізничої лінії Самбір-Хирів на 12.5 км. і в тому теж місці особовий поїзд, який їхав до Самбора, обтяв обом голови. Оба самовбивники виказували вже від довшого часу нехіть до життя.

ДУШИЛИ ТА СТРІЛЯЛИ СВИНЮ.

Чотири злодії вломилися до хліва Гринька Книша в Поріччі біля Городка. Свиню взялися душити шнуром, а коли шнур увірвався, один зі злодіїв вистрілив свині в голову. На гук вистрілу вибіг Книш, тоді злодії втекли. Як підозрілих поліція придержала: Соловія Василя й Очеркевича Івана з Любіня Великого. Інших злодіїв поліція шукає.

ПРИМУСОВІ ПОДРУЖЖЯ.

Надпрезидент штетінської округи (Німеччина) видав обіжник, у якому наказує всім урядовцям і контрактовим службовикам заключити в найкоротшому часі подружжя. Обіжник заповідає, що урядовці, які будуть мати скінчених 25 літ і відповідні платні, а не одружаться, будуть виключені від дальших авансів. Упертих парубків звільнять від 1. листопаду зовсім зі служби.

АФРОНТ АНҐЛІЙСЬКОГО УРЯДУ СУПРОТИ КАТОЛИКІВ.

Анґлійський міністер внутрішніх справ, Саймон, відмовився вручити королеві заяву анґлійських католицьких епископів, у якій вони висказували свою льояльність супроти короля. Свою відмову Саймон опирав на тому, що формально католицька церква в Анґлії не існує й з нею уряд не мусить числитися. Розрив анґлійських правлячих кругів з Ватиканом датується від Генрика Восьмого, який фактично здушив католицизм і поставив його поза законом. Щойно пізніше католики Анґлії добилися поволі свободи віри, а згодом признання їх гієрархії. Одначе урядово католики ще ніколи не були визнані. Пануюча віра в Анґлії є анґліканська.

АРЕШТУВАННЯ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

В останніх тижнях перевела влада безпеки в Тернопільщині низку ревізій і арештовань. У висліді арештовано коло 150 осіб під замітом приналежности до КПЗУ. В селі Івачів Долішний арештувала поліція 22 особи. Там теж влада замкнула читальню „Просвіти".

МІСТО БЕЗ ПОЛІЦІЇ.

Місто без поліції не лежить, як здавалось би, в Норвеґії чи Швеції, де можна лишати відчинені двері не побоюючись гостини злодіїв. Навпаки, це місто лежить у Франції, яка моглаб до деякої міри побити ріжні рекорди в скількости та якости злочинів. Містечко Гере, головна місцевість в окрузі Крез, є сьогодні найідеальнішим пристановищем для злочинців, бо під цю пору нема там зовсім поліцаїв, тільки один громадський польовий, який мусить вдержувати лад у 37 селах, що належать до Гере. Причиною цього дивного стану є скарга на поліційного шефа, бриґадієра Ляроша, яка вплинула до його начальства. На підставі цієї скарги припинили команданта поліції в урядуванні. Підчас слідства виявилося, що скаргу на команданта поліції внесли самі поліцаї, які хотіли його таким чином позбутися. Отже всі доноси на команданта були фальшиві і начальник з місця звільнив усіх поліцаїв. Щойно тоді ціла справа скомплікувалась і набрала політичного забарвлення. Всі поліцаї були членами соціялістичної партії. Тому за ними вставились радні міста соціялісти, які почали домагатися, щоб викинених поліцаїв знову приняли до служби. Зате бурмістр заявився за команданта і домагався, щоби поліцаїв рішуче покарати. Ціле місто поділилося на два табори, а що покищо не визначено нових поліцаїв, а старі не роблять служби, злодії можуть гуляти по цілому місті, як тільки схочуть. Автомобілісти їздять собі з такою швидкістю, як їм подобається, не зважаючи на приписи і не лякаючись ніяких кар.

Ціле місто вичікує нетерпеливо, коли в цілу справу вмішається міністерство і закінчить цілу дивоглядну історію.

ЮВИЛЕЙНИЙ РІК „ПРОСВІТИ"

ЛЬВІВ. — Краєві часописи помістили поклик, підписаний кількадесятьма найвиднішими українськими діячами, щоб відсвяткувати наступного, 1938 року, 70-літній ювилей „Просвіти". Цей поклик звучить:

„До Українського Народу, Його синів і дочок, на рідній і нерідній землі сущих! Року Божого 1937, квітня місяця, 23 дня, зійшлися ми, представники всіх українських центральних установ, на заклик сеніорів: Впр. о. шамбеляна Михайла Цегельського, д-ра Антона Горбачевського, радника Ісидора Громницького і президента Костя Левицького та за благословенням Високопреосвященного Митрополита Галицької Землі Кир Андрея Шептицького на спільну нараду в домі „Просвіти" у Львові.

„Визнаючи себе духовними дітьми „Просвіти", рішаємо врочисто і достойно відсвяткувати 70-ліття існування і праці нашої Дорогої Матери та проголошуємо **Ювилей „Просвіти" торжеством усього українського народу**, а цілий 1938 рік роком „Просвіти", роком, що мусить струснути всіми нами, оновити й піднести нас, усім нам сили додати, стати переломовим у дальшій нашій праці.

„Як символ дотеперішнього провідництва, як знамя на шляху в майбутнє — вручаємо в цьому році „Просвіті" на Всенародньому Здвизі **Прапор**.

„Ми, що маємо щастя жити в цьому Великому Році, творимо **фонд національної культури „Просвіти"**.

„Заповідаємо **конґрес**, що дасть перегляд наших національних дотеперішніх осягів і намітить шляхи для дальшої праці.

„Закликаємо **все зорганізоване громадянство**, всіх українців та українок, де би вони не жили, з нами — для гідного сповнення цього національного обовязку — щиро зєднатися. У році 1938 святкуємо свято всі!

„Усі, що матимуть змогу святкувати, відсвяткують напевно. А там, де намагаються нам ту змогу відібрати, бодай духом усі зєднаймося, щоб наші серця ударили в один такт переможної пісні нашої єдиної найвищої ідеї!

„У добрий час — щасти, Боже!"

150 ЗЛОТИХ КАРИ ЗА ЦЕРКОВНИЙ ОБРАЗ З ГЕРБОМ ТРИЗУБА.

ЧОРТКІВ. — Тут відбулася судова розправа проти о. Йосифа Дуплавого, якого вже передтим повітове старосто в Копичинцях покарало було гривною 150 злотих ніби за демонстраційне виявлення нехоти до польської держави. Ця „нехіть" полягала в тому, що в церкві, в якій правив о. Дуплавий, маляр був вималював образ архангела Михаїла зі щитом, на якому виднів герб України, тризуб, а в іншому місці вималював двох архангелів, з яких кожний має в руках ленту з написом: „Боже Великий Єдиний, нам Україну спаси" і „Боже, вислухай благання". Старосто в Копичинцях знайшло в тих написах „нехіть до польської держави" та покарало о. Дуплавого гривною. Суд зніс цю кару.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ЧАСОПИСИ.

ЛЬВІВ. — На терені Галичини почали в останніх часах виходити три нові українські часописи: „Дорога" у Львові, „Авангард" у Коломиї і „Станиславівські Вісти" в Станиславові. Всі ці часописи мають націоналістичний напрямок.

НОВА РІЗНЯ В СОВЄТАХ.

МОСКВА. — В Прибалкалській области, в місті Свабодній, совєтський военний суд засудив на смерть і відразу розстрілив 44 совєтських горожан за сповидне шпигунство в користь Японії. Крім того тисячі арештовано і вони очікують масового розстрілу. Совєтська преса подає скупі подробиці про причини розстрілів, тільки при тій нагоді ще раз підкреслює, що совєтська влада буде жорстоко розправлятися з усіми аґентами, що працюють у користь чужих держав. Чужі дипльоматичні і торговельні круги, що перебувають на території Совєтів, заявляють, що їм приходиться чимраз тяжче навязувати звязки з совєтськими кругами, бо совєтські горожани так залякані жорстокістю режиму, що бояться взагалі переговорювати з чужинцями.

ДОКУМЕНТИ, ЩО КОМПРОМІТУЮТЬ СТАЛІНА.

ЛОНДОН. — Анґлійський „Морнінґ Пост", помістив ревеляції про документи, що у високій мірі компромітують Сталіна. Ці документи вивезли поплечники Яґоди за кордон і мабуть оголосять їх на випадок присуду смерти Яґоди. Вони вивезли ці документи до Владивостоку, а звідти до Японії і там їх відповідно заховали. Народній комісаріят Москви зорґанізував був за ними погоню, але вже було запізно. Поплечники Яґоди частину архіву спалили, а заховали тільки найважніші документи, які компромітують Сталіна.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОРОНА Й ГРОМАДА

Минули нарешті коронаційні паради й церемонії в Лондоні, котрі захоплювали цікавість і уяву людей не лише в Анґлії, але й далеко поза її межами. В Америці ґазети були повні вісток і фотоґрафій про цю коронацію. На радіях товклася ця справа без кінця. В ґазету не можна було подати новинок про найважніші справи, начеб коронація в Анґлії важніша від страйку або судів в Америці.

Що коронація має велике політичне значіння, не можна цього заперечити. Вона є символом сили й єдности британської імперії та дараматизацією значіння анґлійської монархії. Як довго існує британська імперія й монархія, так довго ці справи повинні би бути пригадувані.

Одначе ці справи повинні бути пригадувані так, щоб вони не затьмили інших, неменше важних справ. Якраз цього не видно було з американських ґазет. Читаючи їх у часі коронації, можна було подумати собі, що це не коронують короля Анґлії, але короля Злучених Держав. Звісно, не можна цього приписати скритому монархізмові американської преси. Такого монархізму тут нема. Є лише проста ґазетна погоня за сензаціями, погоня за вістками, що розбуджують цікавість і підбехтують уяву людей мало вибагливих і безкритичних, людей, що зверхнім блеском легко даються засліпити так, що не бачать сутніх річей.

Погоня американської преси за сензаціями тим більше помітна, що в самій Анґлії знайшлися люди, які остерегли громадянство перед засліплюванням себе перед коронацією. У самий передодень королівської коронації „Манчестер Ґардіен" доніс про замітну проповідь у манчестрській катедрі каноніка Ґая Роджерса. „Під поверхнею нашого впорядкованого й осілого життя в цім краю (Анґлії)," говорив канонік Роджерс, „є міліони людей недоплачених, для котрих тепер не існує суспільна справедливість... У містах Берминген і Манчестер є тисячі дівчат, котрі мають таку малу заплату, що вони мусілиб шукати додаткових зарібків на вулицях міста, якби їм родичі не давали мешкання...

„Неодного з нас здивувало, що коронаційні вироби прапорів, розет і інших прикрас воскресили старі страхіття, від котрих, як нам здавалося, робітники вже вільні. Діти працюють зо своїми родичами тайком у норах за мізерну заплату. Чи можна собі представити більшу іронію, як порівняти таку сцену нужди з блеском і коштом процесій і церемоній у коронаційний день?"

Такими словами остерігав один з визначних проповідників анґліканської церкви Анґлії, державної церкви Анґлії, анґлійську суспільність. Цими словами він напоминав її не датись осліплювати блеском, виставністю й коштовністю коронації, але памятати навіть у такім менті на те, що від королівської коронації важнішою справою є, як живуть піддані того, що йому корону на голову вкладають.

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

(Для „Свободи").

Хтось сказав, що ввесь український нарід це самі артисти, поети, співаки, малярі тощо. Тому не буде дивницею те, що театральне мистецтво в Західній Україні стоїть на дійсно високому рівні.

Маємо велике число вироблених уже старших артистів, а побіч ряд прегарних молодих сил. Для тих останніх вичувається брак театральної школи. Всі вони, як і попередники, практичного вишколення набиралися в театрі. І так, наш сеніор дир. Осип Стадник зпід своєї умілої режисерської руки випустив у світ цілу низку більше і менше славних акторів. Нема майже ні одного артиста, що не був би в школі О. Стадника — дослівно, щоб не перейшов школи в його театрі. Навіть теперішні, нового напрямку режисери, як незвичайно талановитий В. Блавацький, а дальше М. Бенцаль, теж вийшли зпід його руки.

Ми порушили брак театральної школи. А звідкиж у нас узяти фондів на таку школу, коли всі театри ледви, скажемо популярним словом, „клигають".

Українське громадянство не спроможне навіть вдержати хоч маленький, але постійний театр у Львові. Кількома наворотами були спроби вдержати український театр у Львові, й то з такими силами, як Леся Кривіцька, Петро Сорока й ін., та по першій виставі театр мав дефіцит і на тім скінчилося.

Наші театри, хочуть чи не хочуть, мусять мандрувати з міста до міста, а час до часу заглядають до більших і свідоміших українським сіл.

А тепер ще одно прикре питання: Матеріяльне забезпечення? — Ніяке! Залежить від доходу з вистав. Приблизно можемо поінформувати, що український актор у Західній Україні заробляє від одного до найбільше пятьох злотих. Останню квоту заробляють самі „аси" та може й режисери.

Усіж українські театри погодилися з тим лихим матеріяльним станом і взяли собі за завдання нести культуру й бути виховним чинником. Але і тут стрічаються з перепонами. Той театр, що є багатий в історичний та патріотичний репертуар, не може дістати дозволу на побут у Гуцульщині та Лемківщині, мовляв: Деінде грайте собі, але гуцулів і лемків нам не баламутьте! Так каже влада. Навіть усякі посольські інтервенції не помагають, бо режім твердить, що гуцули це окремий собі нарід, це не українці. Ось вам і доґма.

Всіх українських театрів буде зпевністю біля пятнацять. А лиш три з тих усіх є направду високо мистецькі.

Український молодий театр „Заграва".

Безумовно цей театр на наших землях найбільш тепер цінений і шанований. Начислює він біля 30 осіб. Цей театр, що в особі знаменитого режисера В. Блавацького знайшов інтерпретатора нового, модерного театрального мистецтва, саме тому тішиться поводженням. Грають у ньому артисти того роду, що Боровик, Паздрій, Неделко, Рудакевич і ін., а з пань: Блавацька, Совачева, Степова, Левицька й ін.

Спитаємо, чому саме театр „Заграва" модерний та ориґінальний? Відповідь дасть нам назва таких пес: **„Кво вадіс"**, „Тарас Шевченко", „Земля", „Ой, не ходи, Грицю" в новій постановці, не вчисляючи тут непересічних пес, як „Муравлі", „Ой Морозе, Морозенку" та бизліч інших.

Найцікавіша і найтрудніша з усіх постановок — це постановка „Землі" В. Стефаника. Хоч як тяжко з новель зробити сценічну річ, всеж таки В. Блавацький показав публиці найбільш зрозуміло, а притім по мистецьки, прегарну творчість нашого майстра слова, Стефаника.

І дальше, коли візьмемо „Кво вадіс", чи „Тарас Шевченко" Зенона Тарнавського, то строями, грою й інтерпретацією полонюють артисти всіх.

Ще годиться додати, що реж. Блавацький усе намагається, по можности, дати на сцену річи сильні, ориґінальні й виховні. Ось іде підготова безсмертного „Слова о полку Ігоревім". Над цією річчю працюють В. Блавацький і Мерізм - Лужницький при керовництві знавця проф. Василя Щурата. Зазначимо ще, що матеріяльні обставини обтинають тому театрові крила і що унеможливлюють йому лет. А це велика шкода!

Український Народній Театр ім. Ів. Тобілевича.

Цей театр є під артистичним проводом реж. М. Бенцаля. Одинокий він є кооперативою, що має свою управу, надзірну раду і т. п.

Має тенденцію давати чисто українські песи й суто патріотично - виховні. Не хоче міняти українського репертуару за якийсь - там чужий, і таким робом популяризує українське народнє мистецтво. Виставляють такі песи, як „Інваліди" — з життя УГА, „Чорногора в огні" — про володаря гір, Довбуша, „Атаман Пісяˮ — найбільш іще патріотична річ. Наміряють ставити ще українські опери.

Ансамбль цього театру начислює понад 20 осіб. З пань найбільш улюблені: Бенцалева, Ленська, Посацька, Кимпова, а з панів: Рубчак, Бенцаль, Яковлів, Нікітин і н.

Український Народній Театр із свого завдання вивязується якнайкраще, тому має попертя і симпатії в цілому громадянстві.

Український Театр дир. Осипа Стадника.

Те, що ми поставили театр Осипа Стадника на третьому місці, не свідчить про те, що нбито він стоїть дійсно на третьому місці. Коли йде про стислість, то до дир. Стадника публика чує великий сентемент, без уваги на те, що держиться він іще давнього свого способу виховання актора, що треба давати свободу акторові, хай сам у ролю свою вчувається і відтворює, а режисер має лише вишліфувати дану постать, а не робити з актора манекіна, щоб виключно він робив такі рухи або інші, які йому режисер покаже.

Цей театр складається з самої майже родини Стадників: пп. Софія Стадник і Стефа Стадниківна та Ярема Стадник з дружиною, а побіч них п. Кульчицька, п. Горникевич, п. Шашаровський і ін.

Ось і не дивниця, що як цей театр ставить оперету чи іншого роду штуку, то соромить неодин театр польський чи інший, хоч без стипендій, хоч без постійної державної підпомоги, хоч теж по краю мандрує і рідко коли розкошується матеріяльними успіхами.

Менші українські театри.

Тут належать усі ті театри, що маленькими гурточками заглядають і до найдальших закутин нашого краю, що до більших міст не показуються (бо й з чим?), а переносяться з містечка до містечка, з села до села. Це: „Богема", „Український Театр ім. Садовського", „Український Наддніпрянський Театр" (І. Комаровського), „Український Театр І. Когутяка" та багато інших.

Кожний з цих театрів має по кілька дійсно добрих артистів, отже з тих усіх труп можна скласти один добрий театр. Та вони розбиті на групки задля права існування, а теж і незгода порозколювала їх.

Всеж таки ті театри, як не мистецькі, то виховні песи стараються виставляти. А це теж не менше важна місія.

Хори.

Одиноким українським хором, що старається вдержатись на висоті хорального мистецтва, це хор **Дмитра Котка.** Перелітає він як птиця з місця на місце: заспіває, зачарує українською піснею, народньою піснею, піддержить на дусі та скріпить. Цей хор дає мистецтво і дає душевний корм.

Мусимо бути горді з нього.

Мусимо признати і самі судіи мусять потвердити, що нема у них такого хору.

Лиш дивні обставини. Люди, що мають здорові ноги; спортовці, що вміють грати копаний мяч, є більше засоблені в грошеву поміч (мають своїх опікунів), як мистці, обдаровані божою іскрою, в цьому випадку співаки з прегарного хору **Д. Котка.**

Є оперові співаки, та не мають де співати.

От і траґедія. Десь в інших є де співати, а нема кому, а в нас навпаки.

Нема в нас не то постійної, а то й принагідно зліпленої опери, де моглиб усі наші великі таланти показати і представити свої блески чудових голосів.

Десь колись сусідня державна опера попросить до головної ролі чи то героїчного тенора п. Михайла Голинського, чи п. Марію Сокіл. Вже частіше пропонують менші партії: ліричному тенорові Василеві Тисякові, басові Іванові Романовському; а з пань: О. Лепковій та молоденькій, але добрій Е. Зарицькій.

Зимою милу несподіванку зробив нам Михайло Дуда, що завітав до нас з Чехії на гостинні виступи. Героїчний тенор у повній силі розцвіту; так щож, коли годі було де його примістити, отже він мусів виїхати.

Що в нас сміло моглаб опера, під оглядом сил, існувати, свідчить і те, що незвичайно цікавий нарибок є.

У квітні заходом Музичного Товариства ім. Лисенка у Львові відбулася **в и с т а в а** „Нюктурну" та „Вечерниць". Грали самі молоді, а то із шкільної молоді зложені сили, й показалося, що між ними є поважні співучі сили, що надавалисяб до опери.

Закінчуючи нашу статтю про театральне мистецтво в Західній Україні, підмітимо позитивне явище: Не зважаючи на моральні утиски з ріжних сторін, а зі сторони влади зокрема; не зважаючи на фатальні матеріяльні обставини, театральне мистецтво жиє і розвивається. Нема сумнівів, що коли би пролунала воля і свобода по всій Україні, тоді й театральне мистецтво подвоїлосяб у висоті вдвоє і сталоб на незрівнаних вершинах.

Василь Ткачук, Львів.

БОЛДВИН ДО МОЛОДІ

Дня 18 травня ц. р. премієр Болдвин виголосив до молоді, що зібралася в числі 7,000 на так званій „імперіяльній конференції молоді" в Лондоні, свою, правдоподібно останню в характері премієра, промову. Ця промова, хоч виголошена в приступних і легких реченнях, то проте містить у собі глибокі гадки, так, що майже ціла світова передова преса передала її вцілости.

В першій мірі Болдвин старався розбудити суспільну амбіцію у своїх слухачів та звернути їх увагу на те, що продовж наступних кільканацятьох літ вони переймуть керму суспільного життя на всіх ділянках. „Можливо, говорив він, що я перед собою бачу потенціональних великих державних мужів, великих поетів, провідників церкви, великих бизнесменів. Я мав свій час. Тепер я відходжу у тіль. Але перед вами розкривається життя немов безмежний океан, по якому молодеча уява пускає фльотилі мрій.

„В наступаючій четвертині віку", говорив уступаючий премієр, „коли ви перейдете на чергу, щоби перебрати провід суспільности, великими проблемами будуть проблеми уряду. Люди світу, розчаровані страхіттями війни, нині жадібно і з повною повагою шукають такої форми правління, яка далаб їм щастя, забезпеку і можливість розвивати їх таланти. Тому я говорю вам: цікавтеся проблемами уряду.

„Ви може і не хочете мішатися до політики. Ви може не знаходите в цьому ніякого смаку. Але уряди, без огляду на їх форму, чимраз більше й більше починають впливати на життя поодиноких осіб. І коли ми хочемо зберегти свободу поодинокої особи, то кожна особа мусить цікавитися тим, що діється довкруги неї, мусить мати свою опінію на ріжні справи, мусить давати свій осуд, бо це є основою демократичного устрою. Та передовсім позвольте мені сказати це: старайтеся думати і ставити на першому місці свої обовязки, а щойно тоді думати про свої права.

„Ви мусите показати світові, котрий у деяких своїх частинах відноситься дуже критично до демократії, що в її засадах, її методах, її цілях нема нічого такого, що родить залякання або пересічність досягнень. Відвага, дисципліна і видатність є таксамо конечні для демократії, як і для диктаторського устрою; демократія потребує і послугується добрим проводом таксамо, як диктатура".

Так говорив довголітній премієр того краю, що є колискою демократизму і що нині вважається головною світовою остоєю демократичного устрою. Він виразно говорить, що умовою цього устрою є це, що загал, кожна поодинока особа, мусить цікавитися суспільними справами, мусить визнаватися в них, мусить мати свій осуд на ріжні громадські справи і цей осуд відважно висказувати. Далі він завзивав молодь, щоб цікавилася суспільними справами, проблемами уряду, брала активну участь у політиці, і то без огляду на те, чи вона політику любить, чи ні. Вкінці говорив, щоб молодь у виконуванню своїх суспільних обовязків у першій мірі думала про свої обовязки супроти суспільности, а щойно тоді про свої права.

Ми нераз пропаґували ті самі ідеї. Нераз перестерігали старших і молодших, що демократія має не тільки права, але також і обовязки. Що успіх демократичного устрою залежить від свідомости і виробленост и його горожан; вкінці, що демократія кладе на кожну особу велику відповідальність. Там, де люди добиваються тільки прав, а усуваються від відповідальности, там повстає не демократія, але анархія. Говорили ми також, що демократичний устрій вимагає дисципліни. І щоб забезпечити в українській суспільности цей справді демократичний устрій у кожній ділянці, кожній інституції, кожній орґанізації нашого суспільного життя, ми все старались освідомлювати наших громадян, старших і молодших, у ріжних суспільних справах та виробити в них охоту і смак до політики.

Ми робили це і далі робитимемо якраз в імя справжньої демократії, під яку нині підшиваються ріжні сумнівні елементи та стараються її добру славу використати для своїх особистих цілей. Ми говорили і далі говоритимемо, що лиш та суспільність заслугує на справжній демократичний устрій, якої члени цікавляться політикою, визнаються на громадських справах, мають відвагу постояти за свої ідеї і за провідників, що ці ідеї репрезентують.

Молоді, наростаючі генерації повинні це добре запамятати. Той, хто голосить, що молодь треба зберегати від політики; хто замісць зацікавлення в політичних справах викликує у молоді несмак до політики, той для демократії робить медвежу прислугу. Фактично він промощує шлях до диктатури.

Карло Чапек.

ЯК ПРОПАВ АКТОР БЕНДА?

(4)

За хвилю з трупарні вибіг доктор Ґольдберґ, блідий наче смерть.—Пане, йдіть зі мною—озвався захриплим голосом, вернувся до тіла та вказав рукою на місце, в якому колись була голова. Тут відхилив щипчиками це, що колись було устами: показалися страшно зіпсовані зуби, або радше жовті кусники зубів, що вилискувалися в чорній мазі.—Придивіться добре —прошептав Ґольдберґ, запустив щипчики та добув шматок чорної матерії. Були в ній два здорові, сильні сікачі. Одначе довше доктор не видержав. Утік із трупарні, схопившися руками за голову.

Коли за хвилю вернувся до округжного фізика, був блідий і дуже сумний.—Так, ось маєте ті зіпсовані зуби, пане товаришу,—прошептав.—Це була лише чорна шмінка, що її актори накладають на зуби, коли хочуть грати ролю прошаків або волоцюг. Той брудний волокита, пане товаришу, то був актор, — і безнадійно стискав чоло руками та додавав: І до того ще славний актор.

* * *

Того самого дня доктор зявився у фабриканта Корбеля. Це була велика, сильна людина, з показною бородою та поставою наче статуя.

— Пане,—сказав до нього доктор Ґольдберґ і глядів допитливо зпоза о к р у г л и х окулярів—я прийшов до вас... у справі актора Бенди.

— Так,—в і д п о в і в фабрикант, поклавши руки за голову.—То вже віднайшовся?

— Ґадаю, —сказав докток Ґольдберґ — що вчасти воно торкається також і вас... уже хочби з рації тієї фільми, що ви хотіли знімати з ним... себто фінансувати.

— З рації якої фільми? —спитав високий мужчина рівнодушно.—Я нічого не знаю.

— Маю на д у м ц і цю фільму,—с к а з а в Ґольдберґ упертим голосом — що в ній Бенда мав грати волоцюгу... а пані Ґрета головну жіночу ролю. Фільму мали зробити на бажання пані Ґрети—говорив доктор нібито спокійно.

— Це зовсім вас не обходить,—промимрив Корбель.—Видно Бенда наговорив вам якихсь небилиць... Ця справа ніколи не здійснилася. Якийсь плян самособою був. Чи Бенда згадував вам про те, що...

— Де там! Таж ви йому наказали, що про те не вільно нікому сказати ні словечка. Ви робили з того якусь дивну тайну. Знаєте, що останній тиждень зовсім не голився і не стригся, щоби подобати на в о л о ц ю г у. Бенда брав такі справи дуже докладно, правда?

— Не з н а ю, — відрізав фабрикант.—Чи ще щось хочете від мене?

— Отже цю фільму мали знімати другого вересня, що? Перша ява мала відігратися в кривоклацьких лісах на світанку. Волоцюга пробуджується на краї ліса... в ранішніх мряках... витрясає з мішка чатиння та листя... Уявляю собі, як Б е н д а відіграв би це. Знаю, що надягнув найгірше лахміття та черевичиська, які мав. А мав того на стриху цілу скриню. Тому то після того, як він... пропав не хибувало ні одної штуки з його простирал і одягів — Боже, що це нікому не прийшло на думку. Пане, можна було того надіятися, що зодягнеться від ніг до голови наче справжній волокита, що підпережеться шнурком. Це вже була його слаба сторона. Йому все дуже залежало на одязі.

— А що далі?—спитав високий мужчина та посунувся в тінь.—Не розумію, навіщо ви те все оповідаєте мені?

(Кінець буде).

Подружа ввічливість.

— Я хотілаб с п і в а т и всеньке життя!... Хотіла би бути пташиною!...

— А я хотів би мати рушницю!

З ЛИТОВСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

50-літня річниця уродин литовського посла П. Задейкіса.

Цього року п. П. Задейкіс, литовський репрезентант і надзвичайний міністер Литви у Вашингтоні, обходить 50-літню річницю своїх уродин. Як подають литовські часописи, він, як гарячий литовський патріот, з нагоди цеї річниці для добра своєї батьківщини зложив такі грошеві жертви: 250 літів на так званий „залізний фонд Вильна"; 250 літів музеєві „Алькос" у місті Тульші і 500 літів на „литовський фонд зброї".

Хто з українських громадян бажав би вислати ювилятові ґратуляції з нагоди його уродин, хай пише на адресу: LITHUANIAN LEGATION, 2622 — 16 St., N. W. WASHINGTON, D. C.

Монети з відбиткою литовського патріярха.

З Литви подають, що там в обігу появилися 5-літові срібні монети з відбиткою литовського патріярха, о. д-ра Йонаса Басанавічіюса. Ця поява є до певної міри заслугою філядельфійських литовців. Бо вони, коли помер о д-р Басанавічіюс, просили про те литовський уряд. Литовський уряд приобіцяв, що це у своїм часі виконає.

Вінкас Уздавінис.

Відїзд делеґата „Союзу освободження Вильна" п. Вінкаса Уздавіниса до Литви.

Дня 26 травня ц. р. відїздить з Америки до Литви делеґат „Союзу освободження Вильна" Вінкас Уздавінис. П. Уздавінис працював в Америці один рік серед литовської еміґрації, усвідомляючи її у виленській справі та орґанізуючи нові відділи союзу визволення Вильна з рук польських окупантів. Його праця в Америці показалась дуже успішною. Він вніс нове життя в старі відділи цього союзу, а також зорґанізував багато нових. Він теж приєднав багато передплатників для журналу „Мусу Вільно", себто „Наше Вильно", який має за завдання піддержувати ідею визволення старої литовської столиці Вильна з польської займанщини. Та не лише серед литовців, старших і молодших, викликав він велике заінтересування в тій справі, але приєднав до неї також багато роджених американців.

В часі своєї орґанізаційної поїздки п. Уздавінис переїхав Америку здовж і поперек, а також відвідував Канаду. Він теж зібрав про американське життя литовців багато матеріялів, на основі яких задумує написати довшу працю.

Казіс Відікавскас,
Філядельфія, Па.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ОТСИМ АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ" ПОВІДОМЛЯЄ УСІХ ТИХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬ У „СВОБОДІ" РІЖНІ СВОЇ ІМПРЕЗИ, ЩО „СВОБОДА" НЕ МОЖЕ ПОМІЩУВАТИ В ОГОЛОШЕННЯХ НІЯКОЇ ЗГАДКИ ПРО ЯКІНЕБУДЬ „ВИГРАВКИ", БО ЦЕ ПРОТИЗАКОННЕ.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АНСОНІЯ, КОНН.

Свято Ольги Басараб.

В неділю, 28 березня ц. р., відбувся концерт у память Ольги Басараб в галі Українського Горожанського Клюбу під ч. 9 Гай стр., котру то клюб відступив на концерт безплатно. Концерт улаштувало наше патріотичне жіноцтво, котре гуртується в Союзі Українок, від. 38, при співучасти українського церковного хору під управою дяковчителя Р. Гвоздевича.

Рано по укінченню Служби Божої наш парох о. Олександер Ротко відправив панахиду по бл. п. Ол. Басарабовій. Концерт почався в годині 4. зполудня. На свято-концерт прибуло поважне число патріотичного громадянства. Були теж гості з ближчих громад, як Дерби, Ню Гейвен, Савтпорт, Сімор; прибули й пані А. Ваґнер, голова Союзу Українок, і В. Костецька, головна касієрка.

Програма концерту була дбайливо підготована і добре виконана.

Свято відкрила пані Марія Шуран, предсідниця 38 від. Союзу Українок, а вступне слово виголосив о. О. Ротко.

Святочну промову виголосила пані А. Ваґнер. Промова була виголошена з почуттям, а зміст її глибоко патріотичний і повчальний. Публика вислухала його з великою увагою й опісля нагородила шановну бесідницю заслуженою бурею оплесків. Декламації випали з чуттям і зворушливо. Декламували: мала школярка М. Олеськевич і пані А. Гвоздевич. Остання розчулила публику до сліз. Скрипкове сольо виконав наш молодий талановитий скрипак Володимир Гвоздевич (син нашого дяковчителя) при супроводі молодої пяністки (своєї сестри) Олі Гвоздевичівної. Публика також нагородила їх бурею оплесків і примусила повторювати програмову точку. Цей молодий скрипак має вроджений талант до музики. Своїми виступами на всіх концертах він дав багато доказів свого таланту.

Збірка випала надзвичайно добре, коли взяти під увагу місцеві обставини. Жертвували: Тов. Запорозька Січ, від. 67 У. Н. С., $5; о. О. Ротко $2; по $1: Т. Захаревич, Г. Патинок, Олена Горбаль, Анна Мерещак, Єлисавета Радзіх, Броніслава Мирон, Параня Тута, Анастасія Короташ, Анна Шпак, Анна Вавро, Анна Концевич, Аделя Деморецька, Катерина Шеньґера, Наталя Шуран, М. Білінський, Марія Королишин, Настуня Кулявець, Франя Кушпінська, П. Шуманський, Марія Шуран, Анна Дацко, Анна Зборовська, Г. Гоголь, М. Ванат, Йогаська Медвідь (три останні з Савтпорту) і В. Калина; по 50 ц.: Ева Забавська, Катерина Шуран, Анна Дудко, Анастасія Стадник, Ґеновефа Герчаковська, Ксеня Язлюк, Юлія Загоруйко, Д. Винник, Й. Майко, Катерина Майко, Анна Хировська, С. Короташ; Н. Тарбай 40 ц.; Т. Наджоґа 25 ц.; дрібними датками $7.35. Разом $47. Збірку розділено так: на Рідну Школу $10, на школу ім. О. Басарабової $10, на просвіту для Лемківщини $10, для інвалідів $10, на боєвий фонд $7. Разом $47. Гроші вислано через Обеднання.

По концерті пані А. Ваґнер і В. Костецька поінформували наше жіноцтво про працю і змагання Союзу Українок в Америці, про надходячу конвенцію, котра має відбутися в Філядельфії, Па., як теж причини, які спонукують українських жінок вступати в ряди Союзу Українок в Америці. До нашого відділу ч. 38 вписалося зараз на салі 14 нових члениць. По відспіванню „Не пора" свято закінчено з повною вірою у відродження української нації і в недалеку пору, в якій наш нарід і ми з ним святкувати будемо свято відродження нашої держави.

Комітет Свята.

ГРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ.

День Матери.

Велику та приємну несподіванку зробили своїм матерям члени молодечого клюбу, який тут існує всього два роки і гарно розвивається. Того дня в церкві о. А. Рудакевич заповів, щоб усі мами, котрих діти є членами клюбу, пішли на галю. На галі стрінула їх справжня несподіванка: зараз при вході дівчата, що входили у склад комітету, обдарували усіх матерей цвітками.

Гарний і веселий настрій запанував серед матерей. Біля довгого чисто накритого стола засіли по обидва боки матері і діти до святочного обіду. Предсідник клюбу Іван Ґалдун відкрив свято спільною молитвою і піснями „Христос воскрес" та „Ангел вопіяше". Далі членица Анна Дудяк віддеклямувала з чуттям віршик у честь матерей. Говорила також одна з матерей про працю і розвій молодечого клюбу та подякувала клюбові в імені матерей за таку милу несподіванку. Бесідниця сказала, що родичі добре роблять, що наклонюють своїх дітей вступати до цього клюбу, бо коли молодь буде зорґанізована, то з неї буде користь для народньої справи, а також з неї виростуть добрі громадяни. Вона закінчила окликом „хай живе українська мати!"

Дальше слово забирав принагідно тут перебуваючий інструктор танців п. М. Гира з Ню Йорку. Бесідник представив ціль свята і піддав гадку при тій нагоді не забути про старий край та зібрати на його ціль якусь лепту. По його словах пішла поміж приявних найменша членица клюбу, Олена Ґалдун, і зібрала $5.15, які призначили по рівній части матерям наших героїв Біласа і Данилишина. Гроші переслано через Обеднання.

Емілія Дудяк подякувала всім присутнім за участь і відспіванням „Многая літа" і „Ще не вмерла Україна" закінчено свято.

За комітет клюбу: **Іван Ґалдун,** предс.; **Степан Ковалик,** скарбник; **Анна Дудяк,** секр.

НОВІ КНИЖКИ

Історія Українського Війська (з 383 ілюстраціями). Написали: **д-р Іван Крипякевич** і **д-р Богдан Гнатевич** при співпраці: **Зенона Стефанова, Осипа Думіна** та **Святослава Шрамченка.** Видання Івана Тиктора. Львів, 1936.

Хто цікавиться життям нашого народу, той з радістю повитає першу в українській літературі Історію Українського Війська.

В дійсності то вся наша історія — від найдавніших часів до сучасної доби — це безперервна боротьба більше або менше зорґанізованого українського війська. Наші вчені історики не мали однак потрібного військового знання і тому вони не могли як слід оцінити військової орґанізації нашого народу та її метод праці в державному будівництві. Це завдання у великій мірі сповнить — ця нова книга.

Хоч обємом досягає вона яких 600 сторін друку, то проте читач скоро прийде до висновку, що повна Історія Українського Війська жде ще свого військового Грушевського та вимагатиме великих фінансових жертв і довгої наукової праці.

Історія Українського Війська це спільна праця двох авторів.

Відомий наш історик д-р Іван Крипякевич зладив дуже старанно добу княжу та козацьку, а сотник УГА д-р Богдан Гнатович зібрав матеріяли найновішої доби.

Лейтнант фльоти С. Шрамченко подав точні відомости про стан чорноморської фльоти у хвилі, коли — за його словами „дня 29 квітня 1918 р., в год. 16, з корабля „Юрій Побідоносець" дано наказ:

„Фльоті підняти український прапор!"

Беручи під увагу усі труднощі, звязані з виданням такої книжки, треба признати, що автори вивязались якнайкраще.

Можна хіба побажати, щоб вони не спинялись на цій праці — але притягнули до неї ширші круги наших військових фахівців.

Мені відомо, що ґен. М. Капустянський — крім друкованих його творів, має готові до друку цінні матеріяли з доби воєн Хмельницького, Дорошенка й інших козацьких гетьманів. Багато наукових праць, готових до друку, мають теж ґенерали: Курманович, Петрів та О. Павленко. Багато цінних матеріялів затрачується кожного дня — з великою шкодою для нації.

Сама хвальба авторів справі не поможе. Колиб однак більше число громадян закупило цю вартісну книгу для себе, то вже тим далиб видавцеві спромогу продовжати цю корисну і потрібну працю.

А це дійсно вартісна книга, бо вона виказує нам найкраще наші державні і військові промахи в минулому — і вчить, як будувати майбутнє державне життя нашого народу.

Д-р Володимир Ґалан.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

DONATE UKRAINIAN BOOKS TO LIBRARIES

Every Ukrainian should strive to the best of his ability to stimulate the interest and promote the welfare and progress of his Ukrainian people.

However, he should not only keep the interests of Ukrainianism centered among his organizations, but he should inform his brother American and enlighten him on the subject of Ukraine. A majority of Americans, today, are fascinated by the word Ukraine, but very little has been done to visit your public library and find very little meterial on the subject, keep that interest alive. It is not surprising to visit your public library and find very little material on the subject—Ukraine.

To partly remedy this in Chicago, the "Good Will Society," Br. 22 of the U. N. A., donated two books to the Chicago Public Library "The Jubilee Book of the Ukrainian National Association" and "The Spirit of Ukraine." Both of these books will mark a new era of Ukrainianism in the city of Chicago, and will stimulate a new interest of Ukraine to those who are interested. Every library in the United States should have added to their collections the two books and many others as well.

Dear brothers and sisters of the Ukrainian National Association, we of the "Good Will Society" are appealing to you, if your Ukrainian spirit is still burning inside of you, then you all have this obligation to fulfill:

Donate Ukrainian books to your library and keep that Ukrainian spirit alive.

However, this is only scratching the surface of what can be done. When the "One Big Happy Family" convenes for the 19th Convention in Washington, it would be something to speak of, if a volume of books was written on Ukraine and donated to every public institution in the United States.

Let us awake! Let us continue the fine work our fathers and mothers started by doing our part!

MICHAEL J. KOZAK,
Chicago, Illinois.

AMERUKS' BIRTHDAY PARTY DANCE

The Ameruks Club, well-known in New York City for its consistent efforts in American-Ukrainian affairs, commemorated its Fifth Anniversary by holding a Birthday Party Dance on May 7th in the colorful Grand Ballroom of Webster Hall.

About one thousand invited guests attended the gay reception. The display of florid club banners of the numerous organizations invited, served as a colorful background for the party. The Cavaliers, led by Maestro Johnny King, rising young orchestra leader, supplied both the American swing and Ukrainian folk dance music. "Blackie" Shackner, popular harmonica wizard, entertained the guests with his rendition of several modern tunes.

John Slobadin, former President of the Ameruks, introduced Michael Kozulak to the guests as the newly-elected President.

From an analytical viewpoint, it was obvious that the affair was a social success as witnessed by the hearty and happy throng's participation.

Melvin T. Petruch.

Ukrainian Mothers Honored

A Mother's Day program was given by the Ukrainian Youth Club of Wilkes-Barre, in honor of all Ukrainian mothers, who attended the program Sunday evening at the Ukrainian Hall, 833 N. Washington St.

The program, entirely in the Ukrainian language, was in the care of Peter C. Zumchak, Master of Ceremonies. The program was as follows:—

1. A speech entitled "Mother," given by Myron Shpur, the President of the Club.
2. Ukrainian dance, Kozachok Podilsky, danced by Wesley Leskiw, Stephanie Lawney, Jerry and Olga Shpur.
3. A poem entitled "Mother's Song," recited by Julia Konick.
4. A guest singer of Dickson City, Pa., Stefan Lupenitsky, singing his own composition, "Mother."
5. A poem recited by Mary Iwaniu, "Thanks to Mother Dear."
6. Violin selection played by Myron Shpur and accompanied by Olga Shpur.
7. Guest speaker Mr. Vladimir Kraykosky, Business Manager of the Ukrainian dancers of Luzerne County, speaking on the subject, "The Love of a Mother."
8. Ukrainian Kolomeyka danced by two couples.

In conclusion, surprise gifts were given to the mothers, also, a light lunch was served.

"BALLET UKRAINE"

With an object of creating a "Ballet Ukraine" from among the available Ukrainian youth talent in Philadelphia and vicinity, which is to tour several Eastern cities and perform on many occasions before notable audiences, Balletmaster Dmytro Chutro is now making his residence in Philadelphia where he says he will shortly start teaching ballet dancing to those wishing to study dancing seriously, and as a life vocation.

Balletmaster Chutro will explain his proposition to those interested at the Ukrainian Cultural Centre, 845 North 15th Street, Philadelphia, at three o'clock, Sunday afternoons of 23rd and 30th. Only those who like dancing, have a talent for dancing, and are willing to devote three evenings each week to learn the various bodily movements, gestures, etc., are asked to come.

Travel, Fame, and perhaps a Profession are in store for those who seriously want to learn advanced dancing, says Balletmaster Chutro, who has recently been engaged by the Philadelphia Civic Grand Opera Company as their Ballet Director and Premier Danseur.

A.Y.

ACCUSES POLAND

Dear Editor:

I was shocked to see in Sunday's Record the story of 55 Ukrainians being imprisoned in their own land by the Polish government. These arrests were on the usual trumped up charges of "inciting to revolution."

If Poland would leave the Ukrainians alone and evacuate the Ukraine, there would be no need for the Poles to be arresting the Ukrainians.

In the first place, Poland should be content in having got her own hard-fought independence (with the aid of the Allies). Not satisfied with liberty offered them, they further plunder Ukrainians (whose rights they took away) and deny them elementary human rights.

It seems to me the Poles will never learn a lesson and appreciate the fact that they are free and should give their minorities some of the rights which were allowed them by the various treaties.

MICHAEL ELKO.

From the PHILADELPHIA RECORD, May 7, 1937.

Суддя: Якжеж це сталося, що ви кинули в обвинувача двома кухликами?

Обвинувачений: Пане суддя, я мусів, бо перший кухлик не вцілив...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ЮНГСТАВН, О.

На Рідну Школу.

У Томину Неділю, 9. травня б. р., наша греко-католицька парохія Пресвятої Тройці обходила разом два свята, а то „Спільне Свячене" і „Свято Матери". При спільнім свяченім товстместром був наш молодий адвокат Іван Гринько, який уміло перевів програму свята. Говорили чужі бесідники, запрошені гості і свої парохіяни. Покликаний до слова п. Стефан Ворожбит уміло нав'язав до Спільного Свяченого і до Свята Матери значіння Рідної Школи в краю і сказав кілька теплих слів про потребу і матеріяльні недостачі Рідної Школи і завізвав присутних зложити „писанку" на Рідну Школу. Збіркою занялися Іван Павловський і Іван Панько. Вони зібрали поміж присутніми $11.25, які то гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Про Свято Матери говорив гарно повітовий касієр „каунті трежюрер", Джордж Луіс. В імені дітей привіт всім українським матерям зложила члениця хору Боян, Розалія Петришин, яка має природний талант бесідниці. По скінченій гостині шкільні діти під проводом дяковчителя Романкова відограли гарну сценічну картину „Сирітка" і відспівали кілька пісень у честь своїх українських матерей. Люди слухали з великою увагою щебету маленьких діточок, а деяким навіть і сльози стали в очах на вид живого образу, яким маленькі школярики уміло і гарно представили любов української матери до своїх дітей. Після цього відбувалася звичайна забава з танцями до пізна в ночі.

Жертвували по $1: о. І. Забава, Д. Стецьків, В. Романків, І. Гармич; по 50 ц.: М. Тиць, И. Шульц, С. Ворожбит, М. Савчак, П. Бирка, І. Павловський; по 25 ц.: І. Панько, І. Глущишин, І. Баган, І. Мацинський, Д. Петрик, А. Гевало, І. Калиник, В. Фурман, С. Доровський, В. Зубаль, В. Білан, П. Філь, І. Кравець, Г. Лабай. Дрібними 75 ц. Разом $11.25.

Іван Павловський.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Поміч лемківському учеві в Господарсько-Садівничій Школі.

„Організація Оборони Лемківщини Зах. України", відділу 1-го в Ню Йорку, вислала осінньою порою в 1936 році $20, а на зборах дня 8-го травня ц. р. знов $20, разом $40, на удержання й науку убогому лемківському учневі з села Сторожі Великі, пов. Сянік, Теодорові Яворському у „Господарсько-Садівничій Школі Т-ва „Просвіти" в Милованні.

Ті гроші вистарчать йому на 8 місяців, а ще йому потрібно на три місяці, щоб скінчив цілий курс.

Кличемо до всіх лемків українців і організацій, щоб кожний відділ „О.О.Л.З.У." поміг матеріяльно бодай одному вбогому лемківському хлопцеві покінчити якийсь курс, а опісля кожний, хто покінчив, зможе поправити ціле село.

Українських учителів Польща забрала з Лемківщини, а на їх місце наслала поляків.

Діяльних українських священиків кацапсько-польський адміністратор гонить із села на село, а кацапські вчителі, які ще остались, і священики є на услугах Польщі і тут уся просвітня праця опирається на селянських масах. Гроші вислано через Обєднання.

За уряд: С. Базар, предс., Г. Цап, касієр, А. Марко, фін. секретар; І. Мадей, рек. секр.

— Тату, чи можу порозтинати ті гарні книжки, що ти їх купив?

— Борони Боже, ще хто подумав би, що я купую старі книжки!

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

Дня 14. травня ц. р. помер у 41 році життя Теодор Пошпур, член від. 67 У. Н. Союзу в Ансонії, Конн.

Покійний родився в селі Шили, повіт Збараж, Галичина. До У. Н. Союзу вступив у 1925 році. Покійний лишив жінку Олександру і дві доньки: Анастасію і Олену. Похорон відбувся 17 травня, в 9-тій годині рано, з дому жалоби, 125 ул. Брод, до української гр.-катол. церкви. В. И. П.

Григорій Патинок, секр.

ЛОЖКИ ЗНАЛИ ВЖЕ В КАМЯНІЙ ДОБІ.

Ложки, ножа та вилок уживають загально щойно від 200 літ. Історія кожного з тих предметів багато давніша. Єгиптяни наприклад вже 5,000 літ перед Христом вживали ложки та робили її із слонової кости або дорогоцінних металів, а прикрашували багатими орнаментами.

Від египтян ложка прийшла на грецький стіл. Давні римляни мали дуже гарно прикрашувані ложки для страв її яєць, до зупи та до мішання страв. В Европі у викопалинах із камінної доби знаходили ложки, зроблені із зубів диких кабанів, звірячих рогів, головно лосів, із дерева та глини.

У середньовічних часах ложка, переважно зі золота та срібла, як люксусовий предмет відома була на столах володарів і міських патриціїв. Нарід їв дерев'яними ложками. Більше поширилося вживання ложок і тарілок у шістнадцятому столітті. Тоді то устійнилася вже оконечно форма ложки, що з черпака, взорованого на з'єднані долоні, перемінилася в легко вигнуту, овальну, з ручкою та багатими орнаментами.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ